KUZ - QISH MAVSUMIDA IS GAZIDAN ZAHARLANISHNING OLDINI OLISH - HAYOTIY ZARURAT

Kuatbay Ametov
Xo'jayli tumani FVB boshlig'i.
Nuriddin Sharifbayev
Nukus harbiy prokurorining katta yordamchisi adliya kapitani.
https://doi.org/10.5281/zenodo.24473476

Kuzning salqin kunlari boshlanishi bilan xonadonlarda isitish moslamalaridan foydalanish kuchayadi. Odamlar uyini iliq saqlash, sovuqdan himoyalanish haqida o'ylaydi. Biroq aynan shu davrda ayrim xonadonlarda xavfsizlik talablariga yetarlicha e'tibor berilmaydi. Isitish moslamasini tekshirmasdan ishga tushirish, mo'rining holatini nazorat qilmaslik yoki xonani isitish uchun gaz plitasidan foydalanish kabi odatlar jiddiy oqibatlarga sabab bo'lishi mumkin.

Shu bois kuz-qish mavsumiga tayyorgarlik faqat ko'mir, gaz yoki boshqa yoqilg'i zaxirasini yaratish bilan cheklanmasligi kerak. Eng avvalo, inson hayoti va salomatligini himoya qiladigan xavfsizlik choralarini ko'rish zarur.

QULAYLIK ORTIDAGI MAS'ULIYAT

Aksariyat oilalar isitish mavsumi boshlanishidan oldin uyidagi pech, gaz qozoni yoki boshqa isitish qurilmalarini ishga tayyorlaydi. Ammo ularning texnik holatini mutaxassisga tekshirtirish masalasi ba'zan ikkinchi darajaga tushib qoladi. "O'tgan yili ishlagan, bu yil ham ishlayveradi", degan qarash esa xavfli xotirjamlikni yuzaga keltiradi. Aslida, bir mavsum davomida qurilmaning ayrim qismlari eskirishi, tutun chiqarish yo'llari ifloslanishi yoki shamollatish tizimida nosozlik paydo bo'lishi mumkin.

Bunday kamchiliklar dastlab ko'zga tashlanmasligi ham ehtimol. Isitish tizimining sozligi - shunchaki texnik talab emas, balki xonadondagi har bir insonning xavfsizligi bilan bog'liq masaladir. Shuning uchun mavsum boshlanishidan oldin gaz uskunalari, isitish qurilmalari, mo'ri va shamollatish kanallarini tegishli mutaxassislarga ko'rsatish lozim.

ENG KATTA XATO - VAQTINCHALIK YECHIMGA ISHONISH

Sovuq kunlarda ayrim fuqarolar isitish tizimi yetarli darajada ishlamaganda muammoni o'zicha hal qilishga urinadi. Masalan, gaz plitasini uzoq vaqt yoqib qo'yish, mo'risi yoki tutun chiqarish tizimi talabga javob bermaydigan moslamalardan foydalanish, xonani isitish uchun mo'ljallanmagan qurilmalarni ishga tushirish holatlari uchraydi.

Bunday qarorlar xonadonda vaqtincha iliqlik yaratgandek ko'rinsa-da, inson hayotini xavf ostiga qo'yishi mumkin. Gaz plitasi ovqat tayyorlash uchun mo'ljallangan, u xonani isitish vositasi sifatida ishlatilmasligi kerak. Shuningdek, qo'lbola isitish moslamalari, nosoz gaz jihozlari va xavfsizlik talablariga mos kelmaydigan qurilmalardan foydalanish mutlaqo nomaqbuldir. Yana bir muhim jihat - deraza va shamollatish teshiklarini butunlay berkitib qo'ymaslik. Xonadonni issiq saqlash istagi havo almashinuvini to'xtatish hisobiga amalga oshirilmasligi kerak. Isitish tizimining turi va ishlab chiqaruvchi ko'rsatmalariga muvofiq zarur shamollatish sharoiti ta'minlanishi shart.

XAVFSIZLIKNI MAVSUMDAN OLDIN BOSHLASH KERAK

Kuz-qish mavsumiga tayyorgarlikda quyidagi tavsiyalarga amal qilish muhim: gaz va boshqa isitish uskunalarini mavsum boshlanishidan oldin malakali mutaxassisga tekshirtirish;

mo‘ri va tutun chiqarish yo‘llarining sozligini nazorat qilish, ularni belgilangan tartibda tozalatish; shamollatish kanallarining ochiq va ishlashga yaroqli ekaniga ishonch hosil qilish; gaz plitasidan xonani isitish maqsadida foydalanmaslik; qo‘lbola, nosoz yoki isitish uchun mo‘ljallanmagan qurilmalarni ishlatmaslik; gaz hidi sezilganda olov yoqmaslik, elektr kalitlarini yoqib-o‘chirmaslik, imkon qadar xavfsiz tarzda gaz ta’minotini to‘xtatish, binoni tark etish va tegishli xizmatlarga xabar berish; imkoniyat mavjud bo‘lsa, tegishli standartlarga mos is gazi signalizatorini o‘rnatish va uning ishlashini muntazam tekshirish. Bu tavsiyalarni faqat mavsum boshida emas, butun sovuq davr davomida yodda tutish zarur. Chunki xavfsizlik bir martalik tekshiruv bilan ta’minlanmaydi.

BOLALAR VA KEKSALAR E’TIBORDAN CHETDA QOLMASIN

Oilada xavfsizlik qoidalarini bilishning o‘zi yetarli emas, ularning barcha a’zolariga tushunarli tarzda yetkazilishi ham muhim. Ayniqsa, bolalar isitish moslamalariga o‘zboshimchalik bilan tegmaslik, gaz jihozlarini mustaqil boshqarmaslik va xavfli vaziyat yuzaga kelganda darhol kattalarga xabar berish kerakligini bilishi lozim. Keksalar yoki doimiy parvarishga muhtoj insonlar yashaydigan xonadonlarda ham isitish tizimining holatiga alohida e’tibor qaratish kerak.

Ularning gaz uskunalaridan foydalanish tartibini tushunishi, zarur hollarda yordam chaqira olishi va xavfsiz joyga chiqish imkoniyati oldindan hisobga olinishi maqsadga muvofiq. Eng muhimi, xonadonda xavfsizlik bo‘yicha umumiy kelishuv bo‘lishi kerak: kim gaz uskunalarini nazorat qiladi, favqulodda vaziyatda kim yordam chaqiradi, oila a’zolari qayerda uchrashadi? Oddiy tuyulgan bu savollarga oldindan javob topish kutilmagan holatda vaqtni tejaydi.

XAVF SEZILGANDA QANDAY YO‘L TUTISH KERAK?

Agar xonadonda kimdadir bosh og‘rig‘i, bosh aylanishi, ko‘ngil aynishi, holsizlik yoki boshqa zaharlanishga xos belgilar kuzatilsa, buni oddiy charchoq deb qabul qilmaslik kerak.

Birinchi navbatda, barcha odamlarni xavfsiz tarzda toza havoga olib chiqish zarur. Buning uchun o‘z hayotingizni xavf ostiga qo‘yib, zaharlanish ehtimoli bo‘lgan xonaga qayta kirmang.

Xavfsiz joyga chiqqach, 112 yoki 103 raqamlariga murojaat qilish, jabrlanganlarga tibbiy yordam ko‘rsatilishini ta’minlash lozim. Inson o‘zini biroz yaxshi his qilgan taqdirda ham tibbiy ko‘rikdan o‘tishi muhim. Chunki is gazidan zaharlanish oqibatlari jiddiy bo‘lishi mumkin. Bunday vaziyatlarda eng noto‘g‘ri qaror - vaqt o‘tishi bilan ahvol yaxshilanadi, deb kutishdir. Tezkor harakat va mutaxassislar yordami inson hayotini saqlab qolishda muhim ahamiyatga ega.

XAVFSIZ QISH - UMUMIY MAS’ULIYAT NATIJASI

Kuz-qish mavsumida aholi xavfsizligini ta’minlash faqat favqulodda vaziyatlar xodimlari yoki gaz ta’minoti tashkilotlarining vazifasi emas. Bu jarayonda har bir fuqaroning o‘z o‘rni bor.

Mutasaddi tashkilotlar texnik nazorat va tushuntirish ishlarini olib borishi, mahalla faollari ehtiyojmand xonadonlarga e’tibor qaratishi, fuqarolar esa xavfsizlik talablariga qat’iy rioya qilishi kerak. Ayniqsa, mahallalarda profilaktik suhbatlarni shunchaki ogohlantirish bilan cheklab qo‘ymasdan, amaliy tushuntirishlar bilan boyitish foydali.

Fuqarolarga mo‘ri va shamollatish tizimining ahamiyatini ko‘rsatish, isitish moslamalaridan to‘g‘ri foydalanish tartibini tushuntirish, xavfli odatlarning oqibatlarini hayotiy misollar orqali yoritish yaxshi samara beradi.

Qish fasli har bir xonadonga osoyishtalik, fayz va farovonlik olib kirishi kerak. Buning uchun esa uyimizdagi issiqlik manbalari ishonchli, jihozlar soz, xavfsizlik qoidalariga munosabatimiz mas’uliyatli bo‘lishi lozim.

Yodda tutaylik: uyni isitish - zarurat, ammo bu jarayonda xavfsizlikni unutish mumkin emas. Sovuqdan himoyalanish uchun tanlangan har qanday usul, avvalo, inson hayoti uchun xavfsiz bo‘lishi shart.